

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

Херсонський інститут

МАУП

Кафедра фундаментальних дисциплін

Затверджую:
Директор Херсонського інституту

Світлана Петричук
"25" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фундаментальних дисциплін
Протокол № 1 від 25.08. 2025 р.
Завідувач кафедри

Марина Богомолова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ

спеціальності: С4 Психологія
(шифр і назва спеціальності)

рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
(назва освітнього рівня)

освітньо-професійної програми: «ПСИХОЛОГІЯ»
(назва освітньої програми)

ХЕРСОН.МАУП 2025

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Богомолова Марина Юріївна - Професор кафедри фундаментальних дисциплін завідувач кафедри фундаментальних дисциплін

Викладач:

Богомолова Марина Юріївна - Професор кафедри фундаментальних дисциплін завідувач кафедри фундаментальних дисциплін

Силабус розглянуто на засіданні кафедри психології та соціально-гуманітарних наук
Протокол №1 від «25» серпня 2025 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Соціальна психологія та соціологія
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	8 кредитів / 240 год. Лекції :62 Семінарські заняття: 60 Самостійна робота студентів: 118
Терміни вивчення дисципліни	V, VI семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Залік, іспит
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Богомолова Марина Юріївна	
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	
Посада	Професор кафедри фундаментальних дисциплін завідувач кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	ОК11 Загальна психологія ОК16 Вікова психологія та педагогіка ОК18 Психологія особистості ОК 19 Курсова робота з психології особистості ОК20 Соціальна психологія та соціологія ОК23 Диференціальна психологія
Напрями наукових досліджень	Соціально-психологічна адаптація, механізми адаптації, психологічний тренінг
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://surl.li/pstejn

1. Коротка анотація до дисципліни

Дисципліна "Соціальна психологія та соціологія" спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про закономірності соціальної взаємодії, поведінки та спілкування людей у групах і суспільстві. Вивчення курсу забезпечує

розуміння механізмів впливу соціального середовища на індивіда, особливостей міжособистісних і групових відносин, соціальної стратифікації та інститутів. Курс поєднує теоретичні засади соціальної психології та соціології з прикладним аналізом соціальних процесів і дає змогу розвивати критичне мислення, комунікативні навички та здатність до соціально-психологічного аналізу явищ сучасного суспільства

2.

ета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про соціально-психологічні та соціологічні закономірності функціонування суспільства, розвиток здатності до аналізу соціальних явищ, міжособистісних і групових взаємодій, а також набуття навичок застосування соціально-психологічних та соціологічних знань у професійній діяльності та повсякденному житті

Завдання:

- Ознайомлення з основними поняттями, теоріями та підходами соціальної психології та соціології, їхнім місцем у системі соціогуманітарного знання.
- Формування у студентів навичок аналізу соціальних процесів, міжособистісних і групових взаємодій у різних сферах суспільного життя.
- Вивчення механізмів соціалізації особистості, формування соціальних ролей, норм, цінностей та соціальних установок.
- Опанування методів дослідження соціальних явищ і психологічних аспектів поведінки особистості в соціумі.
- Розвиток критичного мислення та комунікативної компетентності, що необхідні для ефективної професійної та соціальної взаємодії.

3. **Формат курсу:** очний (*offline*)

4. **Програмні результати навчання (інтегральні, загальні та спеціальні (фахові) компетентності)**

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
-----------------------------------	---

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК.6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати

аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот.

СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів.

Результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (РН):

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефаківців.

ПРН11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПРН12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН20. Презентувати та обґрунтовувати детермінізм і гіпотези щодо появи та розвитку соціально-психологічних явищ.

5. Статус дисципліни: цикл професійної підготовки, обов'язкова дисципліна

6. Пререквізити базові загальноосвітні знання професійного циклу.

Освітня компонента «Соціальна психологія та соціологія» пов'язана з дисциплінами «Експериментальна психологія», «Психодіагностика» за схемою в освітньо-професійної програмі.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Мультимедійний проектор, ноутбук для проведення аудиторних занять, доступ здобувачіввищої освіти до Інтернету.

2. Сервіс для пошуку наукових джерел GoogleScholar. Електронний режим доступу: URL:<https://scholar.google.com.ua>

3. Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії українськоїлітератури та мови, історії України URL: <http://izbornyk.org.ua/>

4. Офіційний сайт українського Товариства охорони пам'яток історії та

культури URL: <https://pamjatky.org.ua/>

5. Національний музей історії України URL: <https://nmiu.org/>

6. Історична веб-хрестоматія UKRAÏNARUS

URL: http://geocities.com/ua_ukraine/ukrainerus.html

7. Українська електронна бібліотека URL: <http://ukrcenter.com/library.asp>

8. Політика курсу.

- Передбачає роботу в команді.

- Виконання завдань у встановлений термін.

- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

- Дотримання академічної доброчесності (Виявлення ознак академічної недоброочесності в письмовій роботі аспіранта - відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату).

- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

- Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Студент має виконати в кожному модулі самостійну роботу та одну за семестр ІНДЗ (реферат, доповідь, презентація, есе, проєкт), за ІНДЗ зараховується активна студентська наукова робота в межах студентських Клубів. Оформлення рефератів, есе, доповідей, контрольних робіт має здійснюватися за зразком на сайті Інституту, вкладка «Студенту – Зразки. Метод. рекомендації – Метод. рекомендації до курсових та інших письмових робіт», наприкінці рекомендацій див. вимоги до оформлення джерел за ДСТУ-2015. Порушення вимог оформлення тексту та джерел дасть підставу вважати в роботі наявність плагіату, і роботу не буде зараховано.

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;

- активність здобувачів вищої освіти під час практичних занять;

- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;

- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;

- запізнення на заняття;

- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до відцифрованих історичних документів);

- списування та плагіат.

Реферативні роботи здобувач виконує самостійно, з обов'язковим посиленням на джерела інформації та самостійно перевіряє їх онлайн на безкоштовних сервісах на антиплагіат. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброочесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує здобувачеві повторно виконати необхідний вид роботи.

Здобувачі вищої освіти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, інші письмові види робіт).

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій.

9. Зміст дисципліни:

Змістовий модуль I. Проблема особистості в соціальній психології (Теми лекцій та семінарів у схемі ОК20).

Змістовий модуль II. Соціально-психологічні аспекти спілкування (Теми лекцій та семінарів у схемі ОК20).

Змістовий модуль III. Психологічні механізми соціальної комунікації. Соціальна психологія груп (Теми лекцій та семінарів у схемі ОК20).

Змістовий модуль IV. Соціологія як наука та її суспільне значення (Теми лекцій та семінарів у схемі ОК20).

10. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації.

Лекція-дискусія (бінарні) - метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок, способ організації спільної діяльності з метою інтенсифікації процесу ухвалення рішення в групі.

Лекція-аналіз конкретної ситуації нагадує лекцію-дискусію: на обговорення викладач виносить не питання, а конкретну ситуацію (т. зв. мікроситуації, які демонструються аудиторії усно або у вигляді відео-запису тощо). Викладач активізує діалог за допомогою спеціально спрямованих запитань, підказок, зіставленням різних поглядів, а іноді й їх зіткненням.

Лекція-конференція- проводиться як науково-практичне заняття заздалегідь поставленою проблемою і системою доповідей тривалістю 5-10 хвилин. Викладач підводить підсумки самостійної роботи і виступів студентів, за їх допомогою формулює основні висновки.

Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, роботі в командах (малих групах) з презентацією результатів (у тому числі із застосуванням рольових ігор з демонстрацією набутих навичок).

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації
- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- семінар з індивідуальною та груповою роботою;
- семінар у формі дебатів.

11. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

12. Система оцінювання навчальних досягнень

Результати поточних досягнень студента (РПД)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	1 1	11	10	10	Іспит
Відвідування семінарсько-практ. занять	1	8	8	8	8	7	7	7	7	
Робота на семінарсько-практичному занятті	10	8	80	8	80	7	70	7	70	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30/30	15		15			15		15	
Разом	-	138		138		133		132		
Максимальна кількість балів за 5-й семестр: 138+138+30(ІНДЗ)= 306 Максимальна кількість балів за 6-й семестр:133+132+30= 265										100 б. ЄКТС

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота включає дослідження електронних джерел, пошук друкованих публікацій (наукові праці, статті у періодичних виданнях, документи, офіційні звіти, статистичні матеріали, законодавчі та інші нормативно-правові акти за дисципліною).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 2 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 80 балів.

14. Форми проведення поточного, рубіжного (модульного) контролю та критерії оцінювання.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-тренінгів та семінарів з індивідуальною роботою. Під час поточного контролю оцінюються такі компоненти:

- Повнота теоретичної відповіді – 3 бали;
- аналіз різних точок зору, джерел літератури, підходів до вивчення проблеми (питання) – 5 балів;
- вільне володіння інформацією, відповіді на додаткові запитання – 2 бали.

Максимальна кількість балів - 10 балів.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді розв'язання задач, виконання логічних завдань та тематичного тесту. Під час рубіжного (модульного) контролю оцінюються такі компоненти:

- теоретичний матеріал – 5 балів
- повнота розкриття теми, навички розв'язування логічних задач – 5 балів

Максимальна кількість балів - 10 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік. Студент готує усну мультимедійну або реферативну презентацію.

Іспит. Студент готує усну доповідь на питання з білету.

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю

Загальні основи соціальної психології

1. Предмет, об'єкт і завдання соціальної психології.
2. Методи дослідження в соціальній психології.
3. Історія становлення та розвитку соціальної психології.
4. Місце соціальної психології у системі наук.
5. Основні категорії соціальної психології.

Особистість у системі соціальних відносин

6. Поняття особистості в соціальній психології.
7. Соціалізація особистості: етапи та механізми.
8. Соціальні ролі та їх вплив на поведінку людини.
9. Соціальна ідентичність і самооцінка.
10. Проблема конформізму та нонконформізму.

Міжособистісне спілкування

11. Поняття та структура спілкування.
12. Вербальна і невербальна комунікація.
13. Перцептивна сторона спілкування: ефекти та помилки сприйняття.
14. Бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.
15. Маніпуляція та переконання у спілкуванні.

Малі соціальні групи

16. Поняття та класифікація малих груп.
17. Групова динаміка: стадії розвитку групи.
18. Формальні та неформальні групи.
19. Лідерство в групі: стилі та функції.
20. Соціально-психологічний клімат у групі.

Міжгрупові відносини

21. Поняття міжгрупових відносин.
22. Конфлікти між групами та їх подолання.
23. Міжгрупові стереотипи та упередження.
24. Соціальна категоризація і дискримінація.
25. Кооперація та конкуренція між групами.

Соціальні процеси і явища

26. Соціальна перцепція: сутність та фактори.
27. Масова свідомість і масова поведінка.
28. Соціальні норми та девіантна поведінка.
29. Соціальний контроль і санкції.
30. Колективна поведінка та паніка.

Психологія масових комунікацій

31. Вплив засобів масової інформації на свідомість людей.

32. Роль реклами та PR у формуванні громадської думки.
33. Інформаційні війни та психологічні маніпуляції.
34. Мережеві комунікації та їх психологічні особливості.
35. Соціальні медіа і феномен віртуальних спільнот.

Конфліктологія

36. Поняття та структура конфлікту.
37. Причини виникнення соціальних конфліктів.
38. Типи соціальних конфліктів.
39. Стратегії поведінки в конфлікті.
40. Методи вирішення конфліктів.

Соціально-психологічні явища в організаціях

41. Психологія управління та керівництва.
42. Організаційна культура та її вплив на поведінку працівників.
43. Мотивація трудової діяльності.
44. Стреси в професійній діяльності та способи їх подолання.
45. Психологія прийняття групових рішень.

Актуальні проблеми соціальної психології

46. Соціально-психологічні аспекти глобалізації.
47. Психологія масових протестів та соціальних рухів.
48. Соціальна психологія міжкультурної взаємодії.
49. Психологія тероризму та радикалізації.
50. Етичні проблеми соціально-психологічних досліджень.

Загальнотеоретичні основи соціології

51. Предмет, об'єкт і завдання соціології.
52. Структура та функції соціологічного знання.
53. Основні етапи розвитку соціології.
54. Класичні соціологічні теорії (О. Конт, К. Маркс, М. Вебер, Е. Дюркгейм).
55. Сучасні напрями та школи соціології.

Методологія та методи дослідження

56. Поняття соціологічного дослідження та його етапи.
57. Методи збору соціологічної інформації (опитування, спостереження, аналіз документів).

58. Види вибірки в соціологічних дослідженнях.
59. Етика соціологічних досліджень.
60. Обробка та інтерпретація соціологічних даних.

Соціальна структура та стратифікація

61. Поняття соціальної структури суспільства.
62. Системи соціальної стратифікації (касти, стани, класи).
63. Соціальна мобільність: типи та фактори.
64. Соціальні інститути та їх роль у суспільстві.
65. Соціальні ролі та статуси.

Соціальні процеси і явища

66. Соціалізація особистості та її етапи.
67. Девіантна поведінка та соціальний контроль.
68. Соціальні зміни та модернізація.
69. Глобалізація як соціологічне явище.
70. Масова комунікація та громадська думка

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
---------------	-------------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Власова Є. Соціальна психологія організацій та управління. Центр навчальної літератури. 2019 р. 396 с.
2. Соціологія: підручник. 5-те видання, стереотипне / за редакцією В.М. Пічі – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 279 с.
3. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. К.: «Каравела», 2022. 302 с.
4. Коваленко А. Б. Соціальна психологія: [підручник] / А. Б. Коваленко, М. Н. Корнев. - К.: Геопринт, 2006. - 400 с.
5. Тимофієва М. П., Борисюк А. С., Павлюк О. І. Психологія спілкування. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України. Чернівці, 2019. 100 с. ISBN 978-966-697-773-4
6. Полищук В. Соціальна психологія: навчальний посібник. Університетська книга. 2019. 217 с.
7. Попович І. С. Психологія соціальних очікувань особистості : методологія, теорія і практика : навч.-метод. посіб. / І. С. Попович. – Херсон: Олді-плюс, 2019. – 158 с.

Додаткова:

8. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17174>
9. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
10. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: [навч. посібник] / В. В. Москаленко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 448 с.
11. Нерубаська А. О. Системне моделювання буття особистості на прикладі української філософії. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Вип. № 23. 2019. С. 74 – 81.
12. Нерубаська А. О. Системно-параметричний аналіз деяких синергетичних термінів у контексті проблеми кризового буття особистості. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Вип. № 24. 2019. С. 85 – 92. <https://doi.org/10.30970/2307-1664.2019.24>.
13. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : підручник : У 2кн. – Чернівці : Книги – XXI, 2010. – 464с.

14. Психология конфликта / сост. и общ. ред. Н.В. Гришиной. - СПб.: Питер, 2001. - 441 с.: ил. - (Хрестоматия по психологии).
15. Слюсаревський М., Хазратова Н. Соціальна психологія. Львівська політехніка. 2019. 352 с.
16. Основи соціальної психології [Текст] : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018. – 579 с.
17. *Єріксон Томас, В оточенні ідіотів. Або як зрозуміти тих, кого неможливо зрозуміти. Перекладачі Владислав Махоні . Видавництво Фоліо. 2018. 256с.*
18. Dar, I. A., & Iqbal, N. (2020). Beyond linear evidence: The curvilinear relationship between secondary traumatic stress and vicarious posttraumatic growth among healthcare professionals. *Stress and Health*, 36, 203–212. <https://doi.org/10.1002/smi.2932>
19. Davidson, H. (2020). Global report: Virus has unleashed a ‘tsunami of hate’ across world, says UN chief. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2020/may/08/global-report-china-open-to-cooperate-with-who-on-virus-origin-as-trump-repeats-lab-claim>
20. Drury, J. (2018). The role of social identity processes in mass emergency behaviour: An integrative review. *European Review of Social Psychology*, 29(1), 38–81. <https://doi.org/10.1080/10463283.2018.1471948>
21. Duffy, B., & Allington, D. (2020). The accepting, the suffering and the resisting: The different reactions to life under lockdown. The Policy Institute, King’s College London. Retrieved from <https://www.kcl.ac.uk/policy-institute/assets/Coronavirus-in-the-UK-cluster-analysis.pdf>
22. Nerubasska Alla, Kostiantyn Palshkov, Maksymchuk Borys. A Systems Philosophical Analysis Of The Contemporary Society and the Human: New Potential. // *Postmodern Openings*, Vol. 11 (4). (2020), pp. 275-292. (WoS)
23. Nerubasska A., Paulova V., Bogochenko V, Lopuga Oresta. (2021) Society Ladenness Model: Sistem-Parametric Analysis. *Postmodern Openings*, Vol. 12 (1Sup1), 2021/ pp 271-286 (WoS)
24. Nerubasska Alla and orthe. Sistem-Parametric Analysis of a Creative Person: New Facets of Comprehension . *Postmodern Openings*, Vol. 13 (1Sup1), 2022, p.p. 254-266

Інформаційні ресурси:

2. <http://www.twirpx.com/> електронна бібліотека.
3. <http://www.psychologytoday.com/> психологічний он-лайн журнал.
4. <http://psyfactor.org/> проект “Пси-фактор”.

19. Схема курсу СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3-Й СЕМЕСТР: Загальний обсяг годин- 120 годин, лекції - 20 годин, семінарські заняття - 32 годин, самостійна робота - 68 годин.

Модулі		Змістовий модуль І		Змістовий модуль ІІ	
Назва модуля		Проблема особистості в соціальній психології		Соціально-психологічні аспекти спілкування	
Лекції	1-2 (2 бали)	3-4(2 бали)	5(1 бал)	6-8(3 бали)	9-10(2 бали)

Теми лекцій	1. Соціальна психологія як галузь психологічної наук (Місце соціальної психології в системі психологічних наук. Взаємозв'язок з іншими галузями психологічної науки та іншими науками. Перспективи подальшого розвитку). 2. Предмет, методи та завдання соціальної психології (Об'єкт та предмет соціальної психології: сутність та особливості. Методи дослідження у соціальній психології. Завдання та функції соціальної психології в сучасному суспільстві).	3. Поняття особистості в соціальній психології (Соціально-психологічний підхід до визначення особистості. Структура та основні риси особистості в соціальній психології. Вплив соціального середовища на формування особистості) 4. Механізми та інститути соціалізації (Механізми соціальної регуляції поведінки особистості (Основні етапи, механізми та інститути соціалізації особистості. Соціальні норми та цінності як інструменти регуляції поведінки. Роль соціальних інститутів у формуванні та контролі поведінки особистості).	5. Міжособистісні відносини як умови формування та розвитку особистості (Вплив міжособистісних стосунків на соціалізацію та самореалізацію особистості. Роль емоційної підтримки та довіри у розвитку особистості. Конфлікти у міжособистісних відносинах та їхній вплив на особистісний розвиток).	6. Соціально-психологічні механізми сприймання людини людиною (Процес соціальної перцепції та його етапи. Ефекти та упередження у міжособистісному сприйманні. Роль емпатії у процесі сприймання та розуміння іншої людини) 7. Ділові та особисті відносини (Особливості ділових і міжособистісних відносин: спільне та відмінне. Етика та культура спілкування у ділових і особистих стосунках. Вплив міжособистісних відносин на ефективність ділової взаємодії). 8. Соціально-психологічна сутність спілкування (Поняття спілкування в соціальній психології та його основні функції. Структура та види спілкування у міжособистісній взаємодії. Роль спілкування у формуванні та розвитку особистості).	9. Вербальна та невербальна комунікація (Особливості та функції вербальної комунікації. Види та засоби невербальної комунікації. Взаємодія і невербальних засобів у процесі спілкування). 10. Перцептивна сторона спілкування (Інтерактивна сторона спілкування (Зміст і значення перцептивної сторони спілкування. Інтерактивна сторона спілкування: взаємодія та обмін діями. Взаємозв'язок перцептивної та інтерактивної складових комунікації).
Семінарські і практичні заняття	1-3 (Збали)	4-6 (3 бали)	7-8 (2 бали)	9-12 (4 бали)	13-16 (4 бали)
Теми семінарських занять	1. Соціальна психологія як галузь психологічної наук. 2. Предмет, методи та	4. Поняття особистості в соціальній психології	7-8. Міжособистісних і відносини як умови	9. Соціально-психологічні механізми сприймання	13-14. Вербальна та невербальна комунікація 15. Перцептивна

	завдання соціальної психології. 3.Історія розвитку галузі «Соціальна психологія»	5.Механізми та інститути соціалізації 6.Механізми соціальної регуляції поведінки особистості.	формування та розвитку особистості	людини людиною 10.Ділові та особисті відносини. 11-12.Соціально-психологічна сутність спілкування	сторона спілкування 16.Інтерактивна сторона спілкування
Самостійна робота		1 (5 балів)		2 (5 балів)	
Поточний контроль		модульна контрольна робота №1 (25 балів)		модульна контрольна робота №2 (25 балів)	
Підсумковий контроль			Розрахунковий коефіцієнт: 3,06		
Кількість балів за семестр			100 балів		

4-Й СЕМЕСТР: Загальний обсяг годин - 210, лекції - 42 годин, семінарські заняття - 28 годин, самостійна робота-140 (з КСР) годин.

Модулі		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля		Психологічні механізми соціальної комунікації. Соціальна психологія груп.		Соціологія як наука та її суспільне значення	
Лекції	1-4 (2 бали)	5-8(3 бали)	9-11(2 бали)	12-16 (3 бали)	17-21(3 бали)
Теми лекцій	1. Бар'єри в спілкуванні(Види та класифікація бар'єрів у спілкуванні. Психологічні та соціальні чинники виникнення бар'єрів. Методи подолання бар'єрів у комунікації). 2.Проблема ефективного спілкування (Критерії та показники ефективності спілкування. Психологічні перешкоди на шляху до ефективної комунікації. Стратегії та техніки підвищення ефективності спілкування.). 3.Механізми впливу в	5.Класифікація малих груп (Формальні та неформальні малі групи: особливості та функції. Первинні та вторинні групи у соціальній структурі. Тимчасові та постійні малі групи: критерії розмежування) 6.Лідерство і керівництво в малих групах (Порівняння ролей лідера та керівника у груповій	9. Групова згуртованість (Поняття та основні чинники формування групової згуртованості. Вплив згуртованості на ефективність діяльності групи. Шляхи та методи підвищення згуртованості в колективі). 10.Прийняття групового рішення (Етапи процесу	12.Предмет, об'єкт і функції соціології (Об'єкт і предмет соціології: сутність та відмінності. Структура та основні завдання соціології як науки. Функції соціології в суспільстві). 13.Історія розвитку соціологічної науки (Передумови виникнення соціології як науки. Класичний етап розвитку соціологічної думки. Сучасні напрями та школи соціології). 14.Сучасний світ та	17.Соціологічна культура: визначення поняття та її рівні (Поняття та структура соціологічної культури. Роль соціологічної культури у професійній діяльності соціолога. Формування та розвиток соціологічної культури в сучасному суспільстві). 18.Професіоналізація соціології – розуміння змісту і завдань.

	процесі спілкування (Вербальні та невербальні засоби впливу у міжособистісній взаємодії. Психологічні механізми переконання та навіювання. Маніпулятивні техніки та способи протидії їм у спілкуванні). 4.Спільноти і групи (Види соціальних груп та їхні характеристики. Структура та динаміка розвитку групи. Вплив групи на формування поведінки та цінностей особистості).	динаміці. Стили лідерства та їхній вплив на ефективність команди. Фактори формування авторитету лідера). 7.Соціально-психологічне дослідження малих груп (Методи вивчення структури та процесів у малих групах. Дослідження групових ролей та норм поведінки. Аналіз впливу міжособистісних відносин на ефективність діяльності малої групи). 8 .Групові конфлікти (Причини виникнення та класифікація групових конфліктів. Динаміка розвитку конфлікту в групі. Стратегії та методи вирішення групових конфліктів.)	прийняття групового рішення. Методи колективного обговорення та вибору оптимального варіанта. Фактори, що впливають на ефективність групового рішення) 11.Методи соціально-психологічних досліджень (Класифікація методів соціально-психологічних досліджень. Емпіричні методи вивчення соціально-психологічних явищ. Переваги та обмеження якісних і кількісних методів дослідження).	глобальні виклики (Глобалізація та її вплив на соціальні процеси. Сучасні глобальні проблеми людства та шляхи їх подолання. Роль міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних викликів). 15.Професійна, прикладна, критична і публічна соціології (Характеристика та сфери застосування професійної та прикладної соціології. Критична соціологія: сутність, цілі та значення. Публічна соціологія як інструмент взаємодії науки та суспільства). 16.Соціологічні дослідження як науковий метод діагностики соціальної дійсності (Сутність та етапи проведення соціологічного дослідження. Методи збору та аналізу соціологічної інформації. Роль соціологічних досліджень у прийнятті управлінських рішень).	Професіограма соціолога (Етапи та чинники професіоналізації соціології. Структура та зміст професіограми соціолога. Компетентності та професійні якості сучасного соціолога) 19.Професійні спільноти як ресурс для розвитку соціології (Функціонування професійних соціологічних спільнот в Європі та США Соціологічна асоціації України: становлення і розвиток) 20.Діяльність фахівця-соціолога в системі освіти (Роль соціолога у вивченні та вдосконаленні освітнього середовища. Методи соціологічного аналізу в закладах освіти. Соціологічний супровід реформ та інновацій у сфері освіти). 21.Сучасний стан соціологічної освіти у закладах вищої освіти України (Структура та зміст підготовки соціологів у закладах вищої освіти України. Проблеми та виклики розвитку соціологічної освіти в Україні. Інноваційні підходи та перспективи удосконалення соціологічної освіти у ЗВО України).
--	---	---	---	--	--

Семінарські і практичні заняття	1-2 (2 бали)	3-5(2 бали)	6-7(2 бали)	8-11(4 бали)	12-14(3 бали)
Теми семінарських занять	1. Бар'єри в спілкуванні Проблема ефективного спілкування. 2.Механізми впливу в процесі спілкування	3.Класифікація малих груп 4.Лідерство і керівництво в малих групах 5..Групові конфлікти	6. Групова згуртованість Прийняття групового рішення 7.Методи соціально-психологічних досліджень	8.Предмет, об'єкт і функції соціології. .Історія розвитку соціологічної науки. 9.Сучасний світ та глобальні виклики 10.Професійна, прикладна, критична і публічна соціології. 11.Соціологічні дослідження як науковий метод діагностики соціальної дійсності	12.Соціологічна культура: визначення поняття та її рівні 13.Професіоналізація соціології – розуміння змісту і завдань. Професіограма соціолога. 14.Професійні спільноти як ресурс для розвитку соціології (Функціонування професійних соціологічних спільнот в Європі та США Соціологічна асоціація України: становлення і розвиток)
Самостійна робота		1 (5 балів)		2 (5 балів)	
Поточний контроль		Модульна контрольна робота №1 (25 балів)		Модульна контрольна робота №2 (25 балів)	
Підсумковий контроль			Розрахунковий коефіцієнт: 2,65		
Кількість балів за семестр			100 балів		

20. Список орієнтовних питань для курсової роботи

1. Психологічні особливості уявлень сучасної молоді про романтику і кохання.
2. Психологічні особливості прояву деструктивного лідерства.
3. Соціально-психологічні чинники дискримінації особистості.
4. Самооцінка особистості як чинник її статусно-рольової реалізації у студентській групі.
5. Комунікабельність як чинник соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов навчання у ЗВО.
6. Самоефективність як чинник соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов навчання у ЗВО.
7. Самооцінка як чинник стратегії поведінки особистості у ситуації конфлікту.
8. Специфіка соціалізації підлітків, які з батьками емігрували за кордон.
9. Соціально-психологічний клімат студентської групи як чинник успішності професійної підготовки спеціалістів.

10. Соціально-психологічний клімат студентської групи як чинник мотивації навчання студентів.
11. Соціально-психологічні чинники самотності особистості юнацького віку.
12. Соціальна тривожність як чинник успішності у навчанні студентів.
13. Соціально-психологічні чинники самоефективності особистості.
14. Асертивність як чинник міжособистісної взаємодії студентської молоді.
15. Психологічні особливості конформізму в студентській групі.
16. Особистісні чинники у виборі стратегій поведінки в конфліктах студентської молоді.
17. Прояви ефектів соціальної перцепції у студентів першого року навчання.
18. Особливості самопрезентації підлітків у соціальних мережах.
19. Психологічні особливості розвитку конкурентної взаємодії в студентському колективі.
20. Вплив вимушеної соціальної ізоляції на споживчу поведінку студентської молоді.
21. Психологічні особливості мотиваційної готовності до волонтерської діяльності студентської молоді.
22. Вплив гендерних стереотипів на характер міжособистісного спілкування студентів.
23. Механізми соціальної перцепції у інтернет-спілкуванні за допомогою візуальних мемів.
24. Особливості впливу стилю сімейного виховання на кар'єрні домагання в юнацькому віці.
25. Газлайтинг як вид психологічного насилля в навчальному колективі.
26. Вплив соціальних страхів на формування самоефективності у ранньому юнацькому віці.
27. Соціально-психологічні чинники формування міграційних установок сучасної молоді.
28. Когнітивна гнучкість як фактор стресостійкості студентської молоді.
29. Прояви деструктивного психологічного впливу у середовищі студентів ВЗО.
30. Психологічні особливості кар'єрних орієнтацій студентської молоді.
31. Етнопсихологічні особливості міжособистісного спілкування українців.
32. Роль сім'ї у формуванні українського національного характеру.
33. Особливості соціокультурної адаптації українців в інших країнах.
34. Насильство та жорстокість в українському медіа-просторі.
35. Механізм впливу пропаганди на психіку людини.
36. Вплив психологічних стереотипів на сприйняття змісту пропаганди.
37. Вплив натовпу на поведінку людини.
38. Роль ЗМІ на формування громадської свідомості.
39. Соціальні бар'єри в міжособистісному спілкуванні та способи їх подолання.
40. Формування авторитету в групі.
41. Чинники конфліктів у міжособистісному спілкуванні.
42. Особливості конфліктів у міжособистісному спілкуванні та шляхи їх подолання.
43. Соціально-психологічна адаптація особистості в новій групі.
44. Вплив різних стилів спілкування на ефективність комунікації.
45. Засоби ефективної самопрезентації особистості.
46. Вплив довіри й недовіри на взаємостосунки в групі.
47. Вплив рівня відповідальності особистості на її статус в групі.
48. Особливості формування гендерної ідентичності сучасної молоді.
49. Причини виникнення конфліктів в системі «викладач-студент».
50. Форми прояву та способи вирішення внутрішньоособистісних конфліктів студентів.
51. Розвиток комунікативної компетентності сучасної людини.
52. Психологічна сумісність в групі, її вплив на соціально-психологічний клімат.
53. Мотиваційні аспекти благополуччя/неблагополуччя людини в соціумі.
54. Феномен лідерства в неформальних групах.

55. Структура цінностей та уявлень про майбутнє в студентському віці.
56. Психологія споживацької поведінки сучасної людини.
57. Формування іміджу суб'єкта діяльності.
58. Стили вирішення міжособистісних конфліктів в студентській групі.
59. Психологічні чинники ставлення до інновацій.
60. Особистісні передумови агресивної поведінки.
61. Вплив альтруїстичної діяльності на спосіб мислення й сприйняття світу молодшої людини.
62. Психологічні особливості почуття самотності в юнацькому віці
63. Соціальний інтелект як чинник психологічного благополуччя особистості.
64. Соціальний інтелект як чинник професійного становлення майбутнього психолога.
65. Психологічні особливості практичного інтелекту учнівської молоді.
66. Я-концепція як чинник формування професійної ідентичності здобувачів вищої освіти (майбутніх психологів).
67. Психологічні умови формування дружніх взаємин в студентській групі.
68. Психологічні особливості дружби в юнацькому віці.
69. Особливості проявів соціальних страхів у здобувачів вищої освіти.
70. Соціально-психологічні аспекти сміху.
71. Соціально-психологічні складові згуртованості студентської групи (учнівської групи).
72. Гендерні відмінності розуміння особистістю свого статусу в групі.
73. Розвиток моральної самосвідомості і моральної поведінки у молодших школярів.
74. Толерантність як чинник моральної поведінки підлітків.
75. Психологічні особливості поведінки осіб юнацького віку в умовах морального конфлікту.
76. Мотиви дотримання законів і моральних норм в юнацькому віці.
77. Соціально-психологічні чинники ризикованої поведінки учнівської молоді.
78. Гендерна дискримінація, її прояви в суспільстві.
79. Дослідження структурних компонентів Я-концепції (самооцінка, егоцентризм, соціальний інтерес тощо).
80. Місце ціннісних орієнтацій в утвердженні життєвих пріоритетів студентської молоді.
81. Дослідження стереотипу «фізичної привабливості».
82. Стереотипи краси як чинник тривожності самотніх жінок.
83. Вплив засобів масової інформації на гендерну соціалізацію особистості.
84. Чинники домашнього та гендерно зумовленого насильства.
85. Прояв феномену конформізму в малій соціальній групі.